

SEE MORE JESUS · WANTTOSEEMORE.COM

Macaafni Qulqulluun Ogummaa Waa'ee Maal Jedha? — Kutaa 2ffaa · Caqasawwan KJV Lakkoofsota Strong Waliin

KUTAA 2 · QO'ANNAA HAARAA BARSIIISA AMANTII BUUURA IRRATTI HUNDAAYE

Ogummaa — Barsiisa Macaafa Qulqulluu Bu'uuraa

JECHA EEGALCHAA

Ogummaan eessatti jalqabdi? Katabbiin Qulqulluun ifatti ni deebisa: Waaqayyoon sodaachuun jalqaba ogummaati. Mana barumsaa namootaa miti, ogummaa addunyaa kanaa miti; Waaqayyoon sodaachuudha. Jechi Ibrootaa chokmah (H2451, ogummaa) jedhu; jechi Giriikii sophia (G4678, ogummaa) jedhu; balbalii isaan lamaaniis yare (H3374, sodaa) dha. Hundeen sun duraan kaa'ameera. Amma dhugaa baatonni haaraan ni dhufu: Iyoob, kan Waaqayyoon sodaate; Solomoon, kan garaa hubannaa qabu kadhate; Yaaqoob, kan Waaqayyo irraa kadhachuu jedhu; fi Phaawulos, kan Kiristoos, ogummaa Waaqayyoo, nutti argisiise. Isin keessaa namni ogummaa hir'ate yoo jiraate, eenyu gaafachuu akka qabu ni beektu. Isa barbaadaa.

GAAFFILEE SADII QAYYABIIN KUN DEEBISU:

1. Jalqabni ogummaa eessa jira?
2. Isin keessaa namni ogummaa hin qabne yoo jiraate, eenyu gaafachuu qaba?
3. Qabeenyi ogummaa fi beekumsaa hundinuu eessatti dhokfamee jira?

HUNDEE DUR KAAYAME — OGUMMAA

HUNDEE → SODAA WAAQAYYOO JALQABA OGUMMAA DHA (FAARFANNAA 111:10).

HUNDEE → WARRA AJAJA ISAA HOJJETAN HUNDAAF HUBANNAAN GAARIITU JIRA (FAARFANNAA 111:10).

HUNDEE → ERGASII SODAA WAAQAYYOO NI HUBATTA, BEEKUMSA WAAQAYYOOMMOO NI ARGATTA (FAKKEENYOOTAA 2:5).

HUNDEE → WAAQAYYOOON SODAACHUUN HAMMINA JIBBUUDHA (FAKKEENYA 8:13).

HUNDEE → WAAQAYYOTU OGUMMAA KENNA (FAKKEENYA 2:6).

Kutaan 2 kun dhugaa waan tokkicha ragoota haaraa irraa mirkaneessa.

JECHOTA AFAAN GIRIIKII

“**Ogummaa**” — **G4678 sophia** — ogummaa, addunyawaa yookaan hafuuraa

Kiristoos humna Waaqayyoo, akkasumas ogummaa Waaqayyoo

“**Ogeessa**” — **G4680 sophos** — ogeessa, hojii-ogummaa qabu

Gowwummaan Waaqayyoo namoota caalaa ogeessa dha.

“**Ogummaa**” — **G5428 phronesis** — Ogummaa, hubannoo naamusaa

inni ogummaa fi hubannaa hunda keessatti nutti guddaa argisiise

“**Beekumsa**” — **G1108 gnosis** — Beekumsa, beekuu

Kan isa keessatti qabeenyoti ogummaatii fi beekumsaa hundinuu dhoksaan jiran

JECHOTA IBROOTA

“**Ogummaa**” — **H2451 chokmah** — ogummaa, dandeettii

Waaqayyoo afaan isaatiin ogummaa ni kenna

“**sodaa**” — **H3374 yare** — Sodaa, kabaja

Sodaan Waaqayyoo jalqaba ogummaa ti

“**hubannoo**” — **H998 biynah** — hubannaa, beekumsa

Beekumsi qulqullichaa hubannaadha.

“**Beekumsa**” — **H1847 daath** — beekumsa, shubbisa/shanancummaa

Sodaan Waaqayyoo jalqaba beekumsaa ti

RIIFENSA BANUU

Fakkeenya 9:10 “Waaqayyoon sodaachuun jalqaba ogummaa ti; isa Qulqulluu Sana beekuun hubannaa dha. **[H998 biynah ■] [H1847 daath ■] [H2451 chokmah ■] [H3374 yare ■]**

SODAACHUUN WAAQAYYOO = JALQABA OGUMMAA + BEEKUMSA ISA QULQULLUU = HUBANNAA.

(Yaada koo dhuunfaa — ogummaan balbala qaba, balballi sunis yare (H3374, sodaa) — sodaa Waaqayyoo dha. Kun sodaa isa jalaa baqatu miti, garuu garaa gad qabame kan isa dhaggeeffatu dha. Balbala irraa jalqabi; chokmah (H2451, ogummaa) keessa jira.)

I. JALQABA OGUMMAA

A. Fakkeenya 1:7 Waaqayyoon sodaachuun jalqaba ogummaa ti; gowwoonni garuu ogummaa fi adabamuu tuffatu. **[H2451 chokmah ■] [H1847 daath ■] [H3374 yare ■]**

SODAA WAAQAYYOO = JALQABA BEEKUMSAA + GOWWOOTNI OGUMMAA FI ADABBII TUFATU.

B. Iyyoob 28:28 Ergasii ilmaan namaatiin, “Gooftaa sodaachuun ogummaa; waan hamaa irraa fagaachuunis hubannaa dha” jedhe. **[H998 biynah ■] [H2451 chokmah ■]**

SODAACHUUN WAAQAYYOO = OGUMMAA + HAMMINA IRRAA FAGACHUUN = HUBANNAA.

II. WAAQA NAMA HUNDAAF ARJUMMAAN KENNU GAAFADHU

A. Yaaqoob 1:5 Isin keessaa namni tokko iyyuu hanqina ogummaa yoo qabaate, Waaqa utuu hin tuffatin nama hundumaaf arjummaan kennu haa kadhatu; isaafis ni kennama. **[G4678 sophia ■]**

ISIN KEESSAA NAMNI OGUMMAA HIR'ATE YOO JIRAATE → WAAQA HAA KADHATU → ISAAFIS NI KENNAMA.

B. 1 Mootota 3:9 Kanaafuu hubannaa ani ittiin saba kee bulchuu fi waan gaarii fi waan hamaa ittiin gargar baasee beeku garbicha keetiif kenni. Yoo akkas ta’uu baate eenyutu saba kee guddaa kana bulchuu danda’a?” **[H995 biyn ■]**

GARBICHA KEE ONNEE HUBANNAA KENNI → AKKA ANI GAARII FI HAMAA GARGAR BAASUU DANDA’UUF.

C. 1 Mootota 3:12 ani waan ati kadhatte kana siifin kenna. Qalbii ogeessa waa hubatu kan namoonni si dura turan hin qabaatin, kan warri si duubaan dhufanis hin qabaanne siifin kenna. **[H2450 chakam ■]**

KUNOO, GARAA OGUMMAA FI HUBANNAA QABU SIIF KENNEERA → KAN SI FAKKAATU SI DURA HIN JIRU.

D. Fakkeenya 2:6 Waaqayyo ogummaa namaa kennaatii; afaan isaa keessaa illee beekumsaa fi hubannaatu ba’a. **[H2451 chokmah ■]**

WAAQAYYO OGUMMAA NAMAA KENNAATII → AFAAN ISAA KEESSAA ILLEE BEEKUMSAA FI HUBANNAATU BA’A.

(Yaada koo dhuunfaa — Solomon ni gaafate, Waaqayyos ni kenne. Yaaqoob wanuma tokkuma dubbata: balbala sun bantaa dha—Waaqa kadhadhu, isa nama hundaaf arjummaan, mudaa malee kennuu. Kan mootichaaf onnee ogummaa kenne sun siifis ni kenna. Amantiin kadhadhu.)

III. OGUMMAA ADDUNYAA KANAA MITI

A. 1 Qorontos 1:25 Gowwummaan Waaqaa ogummaa namaa caalaa ogeessaatii; dadhabbiin Waaqaas jabina namaa irra jabaa dha. **[G4680 sophos ■]**

GOWWUMMAAN WAAQAYYOO = OGUMMAA NAMOOTAA CAALA + DADHABBIIN WAAQAYYOO = HUMNA NAMOOTAA CAALA.

B. 1 Qorontos 3:19 Ogummaan addunyaa kanaa fuula Waaqaa duratti gowwummaadhaatii. Kunis isa, “Inni ogeeyyii haxxummaa isaaniitiin qaba” jedhamee barreeffamee dha. **[G4680 sophos ■]**

[G4678 sophia ■]

OGUMMAA ADDUNYAA KANAA = GOWWUMMAA FUULA WAAQAYYOO DURATTI.

C. Yaaqoob 3:15 Ogummaan kun kan lafaa ti; kan foonii ti; kan hafuura hamaati malee kan samii irraa dhufu miti. **[G4678 sophia ■]**

OGUMMAAN SAMII IRRAA HIN DHUFNE = LAFAA + FOONII + HAFUURA HAMAA.

D. Yaaqoob 3:17 Ogummaan samii irraa dhufu garuu duraan dursee qulqulluu dha; akkasumas nagaa qabeessa; garraamii dha; ajajamaa dha; kan araaraa fi ija gaariin guutamee dha; wal caalchisuu fi itti fakkeessuus of keessaa hin qabu. **[G4678 sophia ■]**

OGUMMAA ISA OL IRRAA DHUFU = DURA QULQULLUU + ERGASII NAGAA QABEESSA + GAARII + ARARAA FI FIRUU GAAGA’A KAN GUUTAME.

(Yaada koo dhuunfaa — Yaaqoob ogummaa gosa lamaa nu argisiisa: tokko gadii irraa, tokko immoo ol irraa. Sophia (G4678, ogummaa) kan ol irraa dhufu jalqaba qulqulluu dha, ergasii nagaa qabeessa. Yoo isheen lola fi hinaaffaa horte, isheen Abbaa biraa hin buune. Ija isheetiin ishee beeki.)

IV. KIRISTOOS, OGUMMAA WAAQAYYOO

A. 1 Qorontos 1:24 warra waamamaniif garuu Yihuudootaafis ta’u Giriikotaaf Kiristoos humna Waaqaatii fi ogummaa Waaqaa ti. **[G4678 sophia ■]**

KIRISTOS = HUMNA WAAQAYYOO + OGUMMAA WAAQAYYOO.

B. 1 Qorontos 1:30 Isin sababii isaatiin kan Kiristoos Yesuus taatan; inni ogummaa keenya kan Waaqa biraa dhufe jechuunis qajeelummaa keenya, qulqullummaa fi furii keenyaa dha. **[G4678 sophia ■]**

KIRISTOOS YEESUUS ISA WAAQAYYOO IRRAA NUUF OGUMMAA + QAJEELUMMAA + QULQULLEESSAA + FURDIINSA GODHAME.

C. Qolosaayis 2:3 badhaadhummaan ogummaa fi beekumsaa hundinuus isuma keessa dhokfameera. **[G1108 gnosis ■] [G4678 sophia ■]**

BADHAADHUMMAAN OGUMMAA FI BEEKUMSAA HUNDINUU = KIRISTOOS KEESSATTI DHOKFAMEERA.

(Yaada koo dhuunfaa — qabeenya sana mankuusa (galma qabeenyaa) irraa gargar baasii hin barbaadin. Waaqayyo sophia (G4678, ogummaa) hunda fi gnosis (G1108, beekumsa) hunda ilma isaa keessatti dhoksee jira. Dhoksamee jira, hin

badne — iddoo ati itti argattu keessatti dhoksameera. Kiristoosin argadhu, ogummaa argatteertaa.)

V. OGUMMAAN WAAN HUNDA CAALTU DHA — GATII ISHEE FI HOJII ISHEE

A. Fakkeenya 3:13 Namni ogummaa argatu kan hubannaas argatu eebbifamaa dha;
[H2451 chokmah ■]

NAMNI OGUMMAA ARGATU + NAMNI HUBANNAA ARGATU EESSUMA GAMMACHUUDHA.

B. Fakkeenya 3:18 Isheen warra jabeessanii ishee qabataniif muka jireenyaa ti; warri itti cichanii ishee qabatan immoo ni eebbifamu.

ISHEE = MUKA JIREENYAA WARRA ISHEE QABATANIIF + GAMMACHUUN NAMA ISHEE QABATE HUNDAAF.

C. Fakkeenya 4:7 Ogummaan waan hunda caalti; kanaafuu ogummaa argadhu. Yoo isheen waan ati qabdu hunda si baasifte illee hubannaa argadhu. [H998 biynah ■] [H2451 chokmah ■]

OGUMMAA = WAAN HUNDA CAALU → OGUMMAA ARGADHU + WAAN ARGATTU HUNDAAN HUBANNAA ARGADHU.

D. Yaaqoob 3:13 Isin keessaa ogeessii fi hubataan eenyu? Kanas inni jireenya isaa gaariidhaan, hojii ogummaa kan gad of qabuudhaan hojjetamuun haa argisiisu. [G4678 sophia ■] [G4680 sophos ■]
NAMA OGEESSA → INNI AMALA GAARII ISAA IRRAA HOJII ISAA GADI OF QABIINSA OGUMMAA WAJJIN HAA AGARSIISU.

(Yaada koo dhuunfaa — ogummaan beekuu qofa caalaa dha; isheen muka jireenyaa ti, mukni immoo ija isaatiin beekama. Duraan dursii ishee argadhu, ergasii immoo gaggeessa jireenya gaarii, gad of qabiisaan, ittiin ishee agarsiisi.)

AFAAN NAMoota LAMAA

Fakkeenya 9:10 “Waaqayyoon sodaachuun jalqaba ogummaa ti; isa Qulqulluu Sana beekuun hubannaa dha.

SODAACHUUN WAAQAYYOO = JALQABA OGUMMAA.

Faarfannaa 111:10 Waaqayyoon sodaachuun jalqaba ogummaa ti; warri sirna isaa faana bu’an hundinuu hubannaa gaarii qabu. Galanni isaa bara baraan jiraata. [H2451 chokmah ■] [H3374 yare ■]

SODAA WAAQAYYOO = JALQABA OGUMMAA + ISAAN AJAJA ISAA HOJJETAN HUNDI HUBANNAA GAARII QABU.

Fakkeenya 1:7 Waaqayyoon sodaachuun jalqaba ogummaa ti; gowwoonni garuu ogummaa fi adabamuu tuffatu.

SODAACHUUN WAAQAYYOO = JALQABA BEEKUMSAA.

Lallaba 4:12 Namni tokko mo’atamuu danda’a; namoonni lama garuu of irraa deebisuu danda’u. Funyoon fo’aa sadiin fo’ame dafee hin citu.

FUNYOON FO’AA SADIIN FO’AME DAFEE HIN CITU.

GAADDIDDUUFI GUUTAMUU

Shadow 1 Mootota 3:12 ani waan ati kadhatte kana siifin kenna. Qalbii ogeessa waa hubatu kan namoonni si dura turan hin qabaatin, kan warri si duubaan dhufanis hin qabaanne siifin kenna.

ANI GARAA OGUMMAA FI HUBANNAA QABU SIIF KENNEERA → ATI BOODA NAMNI SI FAKKAATU TOKKO ILLEE KA’UU HIN DANDA’U.

Fulfillment Maatewos 12:42 ↗ *read this in your Bible*

ISHEEN OGUMMAA SOLOOMON DHAGA’UUF DHUMA LAFAA IRRAA DHUFTE → KUNOO, NAMNI SOLOOMON CAALU ASI JIRA.

(Yaada koo dhuunfaa — mootiin ogeessa hundarra caale sun gaaddidduma ture. Mootittiin biyya fagoo hunda irraa Solomoonin dhaga’uuf dhufte; kan Solomoonin caalu ammoo asuma jira — Kiristoos, ogummaa Waaqayyoo.)

CUFA

Yaaqoob 3:17 Ogummaan samii irraa dhufu garuu duraan dursee qulqulluu dha; akkasumas nagaa qabeessa; garraamii dha; ajajamaa dha; kan araaraa fi ija gaariin guutamee dha; wal caalchisuu fi itti fakkeessuus of keessaa hin qabu.

OGUMMAAN SAMII IRRAA DHUFU = KAN ARAARAA FI IJA GAARIIN GUUTAMEE DHA + WAL CAALCHISUU HIN QABU + ITTI FAKKEESSUU HIN QABU.

Qolosaayis 2:3 badhaadhummaan ogummaa fi beekumsaa hundinuus isuma keessa dhokfameera.

BADHAADHUMMAAN OGUMMAA FI BEEKUMSAA HUNDINUUS ISUMA KEESSA DHOKFAMEERA.

(Yaada koo dhuunfaa — karaa tokko, tarkaanfii sadii. Innis yare (H3374, sodaa) tiin, sodaa Waaqayyootiin jalqaba. Ittuma fufee gaafachuudhaan, inni namuma hundaaf arjummaan kennaatii. Kiristoosittis xumurama, isa keessatti qabeenya sophia (G4678, ogummaa) fi gnosis (G1108, beekumsaa) hundi dhokfamaniiru. Kenna tokko, Kenna Kenna tokko. Gaafadhu, ni kennamaaf.)

QORAMA LEENJII

1. Fakkeenya 9:10 — Waaqayyoon sodaachuun jalqaba:

- a) beekumsa
- ogummaa
- c) guyyoota

2. Iyoob 28:28 — Waan hamaa irraa fagaachuun:

- hubannaa
- ogummaa
- c) qabeenya

3. Yaaqoob 1:5 — Isin keessaa namni tokko iyyuu hanqina ogummaa yoo qabaate, haa kadhatu:

- a) namoota ogeeyyii biyya lafaa kana barbaadu
- b) yoo Waaqayyo kennu tolu, Waaqayyo gaafachuu
- Waaqa utuu hin tuffatin nama hundumaaf arjummaan kennu haa kadhatu

4. 1 Mootota 3:12 — Kunoo, ani waan ati kadhatte kana siifin kenna:

- a) qalbii ogeessaa fi waa hubatu
- b) qabeenyaa fi ulfina
- c) umurii dheeraa

5. 1 Qorontos 3:19 — Ogummaan addunyaa kanaa:

- a) Waaqa biratti dhokfame
- b) gowwummaa fuula Waaqaa duratti
- c) dadhabbina Waaqayyo biratti

6. Qolosaayis 2:3 — Isa keessa dhokfamee kan jiru:

- a) ogummaa addunyaa kanaa keessatti
- b) waldaa kiristaanaa keessatti
- c) badhaadhummaan ogummaa fi beekumsaa hundinuu

7. Yaaqoob 3:17 — Ogummaan samii irraa dhufu garuu duraan dursee:

- a) qulqulluu
- b) nagaa qabeessa
- c) garaa laafaa

DEEBII: 1-b, 2-a, 3-c, 4-a, 5-b, 6-c, 7-a

AKKA QORANNOON KUN DAMEEFAME

OGUMMAAN AKKA NAMA TOKKOOTTI AKKAMITTI AKKA DUBBATTU: FAKKEENYA 8:23 KEESSATTI OGUMMAAN, ANI BARA BARAAN DURA HUNDEEFFAMEE TURE, JETTI; 1 QORONTOS 1:24 IMMOO KIRISTOOSIIN OGUMMAA WAAQAA JEDHEE

WAAMA. OGUMMAAN FAKKEENYA KEESSATTI IYYATTU SUN GAADDIDDUU ILMICHAA TAATE MOO MITI QORADHU.

HAFUURRI AKKAMITTI OGUMMAA AKKA KENNU: BEZAALEEL HAFUURA WAAQAYYOOTIIN OGUMMAADHAAN GUUTAME (EKSODUS 31:3), PHAAWULOSIS WAAQAYYO HAFUURA OGUMMAA ISINIIF AKKA KENNU NI KADHATA (EFESON 1:17). AKKA OGUMMAAN HAFUURA QULQULLUUTIIN DHUFU QORII.

LALLABSIISAA (BARSIIISAA) AKKAATAA OGUMMAAN ITTI JALQABAMU KEESSATTI AKKAMITTI FIXATU: LALLABSIISAA 12:13 AKKANA JEDHA, WAAQAYYON SODAADHU, AJAJAWWAN ISAA EEGI: KUN HOJII NAMA HUNDAA TA'EERAATII. AKKAATAA DHUMNI KITAABICHAA JALQABA OGUMMAA WALIIN WAL ARGATU QORADHU.

DUUDHAA "CAALAA" JEDHU KUN AKKAMITTI ITTI FUFA: SOLOMOON CAALAA (MAATEWOS 12:42), YOONAAS CAALAA (MAATEWOS 12:41), MANA QULQULLUMMAA CAALAA TOKKO (MAATEWOS 12:6). EENYU MOOTII, RAAJICHAA FI MANA QULQULLUMMAA CAALAA AKKA TA'E BARBAADI.

SOURCES & CREDITS

Scripture: New Orormo Contemporary Version (CC BY-SA 4.0) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated.

Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0).

Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0); Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain).

Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1).

© SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0).